66391 ـ هامىلدار ۋە بالا ئېمىتىدىغان ئاياللار توغرىسىدا

سۇئال

هامىلدار ئاياللارنىڭ رامزاندا روزا تۇتماسلىقى ياخشىمۇ ياكى جاپا ـ مۇشەققەت بولسىمۇ چىداپ روزا تۇتقىنى ئەۋزەلمۇ؟

تەپسىلى جاۋاپ

بارلىق گۈزەل ماختاشلار ئاللاهغا خاستۇر.

بىرىنچى: رامىزان روزىسىنىڭ يولغا قويۇلىشى هەققىدە ئازراق پىكىر يۈرگۈزگەن كىشى ئاللاهنىڭ رامىزان روزىسىنى ئەڭ ئاسانلىق تەرىقىسىدە يولغا قويغانلىقىنى چۈشىنىدۇ، ئىبادەت ئىشلىرىدا ئاسان يولنى تۇتۇشنى ئاللاه ياقتۇرىدۇ، شۇنىڭ ئۈچۈن رامىزان روزىسى هەققىدە نازىل بولغان ئايەتتە ئاللاه تائالا مۇنداق دېگەن: ئاللاه سىلەرگە ئاسانلىقنى خالايدۇ، تەسلىكنى خالىمايدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن روزا تۇتۇش سەۋەبى بىلەن جاپا ـ مۇشەققەت زىيادە بولۇپ سالامەتلىكىگە ئالاهىدە تەسىر يېتىدىغان كىشىلەرنىڭ روزا تۇتۇشى چەكلىنىدۇ، شۇ جەهەتتىن پەيغەمبەر ئەلەيهىسسالام سەپەردە جاپا ـ مۇشەققەت چېكىپ روزا تۇتقان مۇساپىرلار هەققىدە : سەپەردە روزا تۇتۇش ياخشى ئىشلاردىن ئەمەس ـ دېدى بۇخارى (1946)، مۇسلىم(1115).

يەنە بەزى كىشىلەرنىڭ جاپا ـ مۇشەققەت چېكىپ روزىغا داۋام قىلىۋاتقانلىق خەۋىرى پەيغەمبەر ئەلەيهىسسالامغا يەتكەندە پەيغەمبەرئەلەيهىسسالام: ئۇلار ئاسىيلاردۇر ـ دېدى .مۇسلىم(1114).

ئىمام نەۋەۋي:بۇ هۆكۈم روزا تۇتۇش سەۋەبتىن سالامەتلىكىگە زىيان يەتكەن كىشىلەر ئۈچۈن دەپ قارايدۇ.

ئائىشە رەزىيەللاهۇئەنهادىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى: پەيغەمبەر ئەلەيهىسسالامغا ئىككى ئىشنىڭ بىرىنى تاللاش ئىختىيارلىقى بېرىلسە گۇناه بولمىغان هالەتتە ئۇ ئىشنىڭ ئاسانراقىنى تاللايتتى، ئەگەر گۇناه بولۇپ قالسا ئۇ ئىشتىن بەك يىراق بولىدىغان كىشىلەردىن ئىدى. بۇخارى(3560)، مۇسلىم(23 27).

ئىمام نەۋەۋي مۇنداق دەيدۇ:" ئەگەر هارام ياكى مەكرۇهلۇق دەرىجىسىگە يەتمىگەن ئىشنىڭ ئاسان ۋە يەڭگىل بولغىنىنى قىلىش ياخشى كۆرىلىدۇ".

ئىمام ئەهمەد ئىبنى ئۆمەر رەزىيەللاهۇئەنهۇدىن رىۋايەت قىلغان هەدىستە پەيغەمبەر ئەلەيهىسسالام مۇنداق دېگەن: هەقىقەتەن ئاللاه تائالا ئۆزىگە ئاسىيلىق قىلىپ گۇناه ـ مەسىيەت قىلغان كىشىلەرنى ياقتۇرمىغاندەك، دىندا رۇخسەت قىلىنغان ئىشلارغا ئەمەل قىلغان كىشىلەرنى ياخشى كۆرىدۇ.

بۇ ئىبادەت مۇسۇلمانلارغا نىسبەتەن قانچە ئاسان بولسا شەرىئەتنىڭ مەقسىتىگە شۇنچە يېقىن ئىكەنلىكىنىڭ دەلىلىدۇر.

ئىككىنچى: ئالىملار، بىمارلار ئۈچۈن روزا تۇتۇش مۇشەققەت بولسا ئۇلارنىڭ ئېتىبار قىلىشى ئەۋزەل دەپ قارايدۇ، بەلكى ئىمام قۇرتۇبىي:" ئۇلارنىڭ ئېتىبار قىلىشى ياخشى، پەقەت بىلىمسىز جاهىل كىشىلەر روزا تۇتىدۇ دېدى.(2 276).

ئىبنى قۇدامە رەھىمەھۇللاھ مۇغنىيدا (4404):"بىمارلار ئۈچۈن روزا تۇتۇش مۇشەققەت بولسا ئۇلارنىڭ روزا تۇتۇشى مەكرۇھ "(ياخشى ئەمەس) دېدى.

ئىبنى ئۇسەيمىن رەھىمەھۇللاھ "شەرھى مۇمتىئ دېگەن مەشھۇر ئەسىرنىڭ 6-تومنىڭ 352-بېتىدە مۇنداق دەيدۇ: "بىز بۇنىڭدىن، روزا تۇتۇش مۇشەققەت بولسىمۇ ئېتىبار قىلىشتىن باش تارتىپ تىرىشچانلىق قىلىپ روزا تۇتۇپ سالامەتلىكىنى زىيانغا ئۇچراتقان بىمارلار ۋە كېسەللەرنىڭ خاتالاشقانلىقىنى بىلدۇق، ئۇلار بولسا:" ئاللاھ تائالا: سىلەر ئۆزۈڭلارنى ئۆلتۈرمەڭلار دەسە، ئۇلار ئاللاھنىڭ پەزلى ـ ئېھسانىنى ۋە رۇخسىتىنى قوبۇل قىلماي ئۆز نەپسىنى زىيانغا ئۇچرىتىش بىلەن خاتالاشقان كىشىلەردىن ئىبارەت".

بالا ئېمىتىدىغان ئايالالارمۇ ھامىلدار ئايالالارغا ئوخشاش بولۇپ روزا تۇتۇش مۇشەققەت بولسا ئۇلارنىڭمۇ ئېتىبار قىلىۋېتىشى ئەۋزەل، بەلكى بەزەن ئالىملار، ئەگەر روزا تۇتۇش سەۋەبتىن تۆرەلمىگە ياكى ئېمىتىۋاتقان بوۋاقنىڭ سالامەتلىكىگە تەسىر يېتىدىكەن ئۇلارنىڭ روزا تۇتۇشىنى ھارام(توغرا ئەمەس) دېگەن.

ئىمام جەسساس"ئەھكامۇل قۇرئان" نىڭ 1-توم 252-بېتىدە مۇنداق دېگەن:" بالا ئېمىتىدىغان ۋە ھامىلدار ئايالالارنىڭ روزا تۇتۇشى ئۆزىنىڭ ياكى بالىلىرىنىڭ سالامەتلىكىگە تەسىر كۆرسىتىدىكەن، بۇنداق ھالەتتە ئۇلارنىڭ ئېتىبار قىلىشى ياخشى، روزا تۇتۇشى چەكلىنىدۇ، ئەمما ئۇلارنىڭ روزا تۇتۇشى ئۆزىنىڭ ياكى بالىلىرىنىڭ سالامەتلىكىگە تەسىر يەتكۈزمەيدىكەن ئۇلارنىڭ ئېتىبار قىلىشى توغرا ئەمەس، روزا تۇتۇشى كېرەك".

يەنە (1307- بەتتە) مۇنداق دېگەن:" بالا ئېمىتىدىغان،ھامىلدار ئايالالار ۋە بىمارلار ئۈچۈن روزا تۇتۇش ئۆزىنىڭ ياكى بالىلىرىنىڭ سالامەتلىكىگە تەسىر يەتكۈزىدىغان بولسا ئۇلارنىڭ ئېتىبار قىلىشى ئەۋزەل، چۈنكى روزا تۇتۇش سەۋەبى بىلەن مۇشەققەت چېكىش ۋە سالامەتلىكنىڭ ياخشى بولماسلىقىمۇ قىينىچىلىقنىڭ بىر تۈرى، ئاللاھ بەندىلەرگە قىينىچىلىق بولۇشنى ياقتۇرمايدۇ، شۇنداقلا بۇ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامغا ئىككى ئىشنىڭ بىرىنى تاللاش ئىختىيارلىقى بېرىلسە گۇناھ بولمىغان ھالەتتە ئۇ ئىشنىڭ ئاسانراقىنى تاللايتتى دېگەن ھەدىسنىڭ روھىغىمۇ ئۇيغۇن بولىدۇ.

ئىبنى مۇپلىھ " ئەلىپۇرۇئۇ" ناملىق ئەسىرنىڭ 3-توم 35-بېتىدە مۇنداق دېگەن:" بالا ئېمىتىدىغان ۋە ھامىلدار ئايالالارنىڭ روزا تۇتۇشى ئۆزىنىڭ ياكى بالىلىرىنىڭ سالامەتلىكىگە تەسىر يەتكۈزىدىغان بولسا ئۇلارنىڭ روزا تۇتۇشى مەكرۇھ (ياخشى ئەمەس) بولىدۇ ....."

ئىبنى ئەقىل: "بالا ئېمىتىدىغان ۋە ھامىلدار ئايالالار تۆرەلمىگە ياكى ئېمىتىۋاتقان بوۋاقنىڭ سالامەتلىكىگە تەسىر يېتىشتىن ئەنسىرىسە ئۇلارنىڭ روزا تۇتۇشى توغرا ئەمەس، بەلكى كاپارەت بېرىدۇ، ئەنسىرىمىسە ئۇلارنىڭ ئېتىبار قىلىشى توغرا ئەمەس، بەلكى روزا تۇتىدۇ" دەپ قارايدۇ.

شەيخ ئىبنى باز رەھىمەھۇللاھ: " ئىسلامنىڭ ئاساسلىرىغا ئائىت سوئاللارنىڭ جاۋابى" ناملىق مەشھۇر ئەسىرنىڭ171-بېتىدە مۇنداق دەيدۇ:" بالا ئېمىتىدىغان ۋە ھامىلدار ئايالالار روزا تۇتۇشنىڭ ھۆكمىدە بىمارلارغا ئوخشايدۇ، ئۇلارغا روزا تۇتۇش مۇشەققەت بولغاندا ئېتىبار قىلىشقا رۇخسەت قىلىنغان".

توغرىنى ئاللاھ بىلگۈچىلەر.